

MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA

CURRICULUM NAȚIONAL

EDUCAȚIE JURIDICĂ

Curriculum disciplinar

Niveluri de studii: Învățământ liceal, Clasele X-XII

CURRICULUM DISCIPLINAR

Aprobat:

.....

Coordonatori, Ministerul Educației și Cercetării:

- Valentina OLARU, Secretară de Stat, doctor în pedagogie.
- Corina LUNGU, șefă Direcția politici curriculare în învățământul general.
-

Expert național:

Viorica ANDRIȚCHI, doctor habilitat, profesor universitar.

Grupul de lucru:

- Rodica Braguța, coordonator la disciplină, șef Direcție juridică și resurse umane.
- Olga Pascaru, expert curricular, profesoară de Istorie, Educație pentru socializare juridică, grad didactic unu, Liceul Teoretic „Vasile Alecsandri” din Ungheni.
- Nicolae Sadovei, doctor habilitat în drept, conferențiar universitar, USM.

Cuprins:

I. Preliminarii	4
II. Concepția disciplinei	5
III. Administrarea disciplinei	6
IV. Competențe specifice	7
V. Unități de învățare	8

PROIECT

I. Preliminarii

Disciplina **Educație juridică** este o disciplină la alegere, parte a Planului-cadru, care, prin componenta sa civică și socială, continuă în treapta liceală dezvoltarea și aprofundarea competențelor juridice, civice și sociale ale elevilor, formate la disciplinele din aria curriculară socioumanistă în treapta gimnazială.

Disciplina **Educație juridică** vizează formarea culturii juridice funcționale prin studiul instituțiilor democratice ale statului, al mecanismelor de aplicare a legii și al drepturilor, libertăților și responsabilităților persoanei, contribuind la dezvoltarea capacității elevilor de a înțelege, interpreta și aplica normele juridice în contexte reale de viață și de a adopta decizii responsabile în calitate de cetățeni activi.

Curriculumul pentru disciplina la alegere **Educație juridică** reprezintă documentul normativ și instrumentul didactic ce descrie viziunea, sistemul de competențe specifice, strategia de formare a competențelor specifice și finalitățile învățării.

Documentele normative internaționale și naționale care stau la baza elaborării curriculumului sunt:

- internaționale – Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948), Convenția cu privire la Drepturile Copilului (1989), Observațiile finale ale Comitetului pentru Drepturile Copilului (2017);
- europene – Carta Consiliului Europei privind educația pentru cetățenie democratică și educația pentru drepturile omului (2010), Declarația Finală a celei de-a 25-a sesiuni a Conferinței Permanente a Miniștrilor Educației din cadrul Consiliului Europei (2016), Cadrul de Referință al Competențelor pentru o Cultură Democratică (Consiliul Europei, 2018), Busola învățării 2030;
- naționale – Constituția Republicii Moldova, Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014, Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002 (republicat), Codul familiei al Republicii Moldova nr. 1316/2000, Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003, Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (republicat), Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat), Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018, Legea privind drepturile copilului nr. 370/2023, Legea nr. 215/2016 cu privire la tineret, Legea cu privire la activitatea de voluntariat nr. 326/2025, Cadrul de referință al Curriculumului Național, aprobat prin ordinul ministrului Educației și Cercetării nr. 1272/2025.

Astfel, disciplina **Educație juridică** în învățământul liceal se fundamentează pe documentele de politică educațională naționale și internaționale, care stabilesc direcțiile generale de dezvoltare a sistemului educațional și profilul absolventului. Conform Codului educației al Republicii Moldova nr. 152/2014, are rolul de a contribui la formarea competențelor civice și juridice ale elevilor. Această poziționare este consolidată prin Strategia Națională „Educația 2030”, care promovează dezvoltarea competențelor pentru viață, responsabilitatea civică și respectarea principiilor statului de drept.

Disciplina este elaborată în conformitate cu Concepția de dezvoltare curriculară și cu Cadrul de Referință al Curriculumului Național (2026), care stabilesc profilul absolventului și finalitățile educaționale generale. Totodată, finalitățile și conținuturile au fost proiectate pe baza Raportului privind consultarea opiniei elevilor cu referire la disciplina **Educație juridică**, ceea ce asigură relevanța și acceptabilitatea socială a acesteia.

Disciplina contribuie la respectarea principiilor fundamentale: dreptate, echitate, incluziune, învățare pe tot parcursul vieții, dezvoltarea competențelor cheie.

Scopul curriculumului la disciplina **Educație juridică** este de a oferi cadrul normativ și metodologic unitar care să orienteze procesul de predare-învățare spre formarea unei culturi juridice funcționale. Curriculumul asigură coerența la nivel național, integrarea interdisciplinară și echitatea accesului, garantând că educația juridică se transpune în practici educaționale relevante și aplicabile.

Funcțiile curriculumului se reflectă în rolul său reglator, prin stabilirea obiectivelor și standardelor de evaluare, în rolul formativ, prin ghidarea profesorilor în dezvoltarea gândirii critice și a responsabilității civice, și în rolul aplicativ, prin oferirea de instrumente pentru transpunerea cunoștințelor juridice în situații reale. Totodată, curriculumul are o funcție axiologică, promovând valori precum integritatea și respectul pentru diversitate, și una integratoare, conectând educația juridică cu alte domenii pentru a reflecta complexitatea vieții sociale și profesionale.

În această ordine de idei, disciplina **Educație juridică** se înscrie în politicile educaționale ca un instrument esențial pentru formarea cetățeanului democratic, informat și responsabil, capabil să valorizeze principiile statului de drept și să contribuie la consolidarea unei societăți bazate pe justiție, echitate și respect pentru lege.

II. Concepția disciplinei

Introducerea disciplinei **Educație juridică** în învățământul liceal este justificată de transformările epistemologice, sociale, culturale și tehnologice care marchează societatea contemporană. Într-un context caracterizat de complexitatea normelor juridice, de importanța consolidării democrației și de digitalizarea accelerată a vieții sociale, alfabetizarea juridică devine o condiție esențială pentru exercitarea cetățeniei active. Disciplina răspunde nevoii de formare a gândirii critice și integrative, capabile să coreleze normele juridice cu domeniile socioumanistice relevante, să contribuie la dezvoltarea comportamentelor responsabile, prevenirea fenomenelor antisociale și să ofere tinerilor reperele necesare pentru înțelegerea și aplicarea normelor juridice în situații reale de viață.

Curriculumul reflectă aceste schimbări prin stabilirea unor finalități pertinente și valorificarea unor conținuturi moderne, precum *protecția datelor personale, siguranța pe internet, fenomenul fake news, impactul inteligenței artificiale, bioetica și drepturile pacienților, responsabilitatea civică, diversitatea și incluziunea, sustenabilitatea și protecția mediului*. Astfel, disciplina se aliniază la transformările din știință, tehnologie și societate, oferind elevilor competențe relevante pentru viața personală, socială și profesională.

Viziunea disciplinei constă în formarea unor cetățeni informați, responsabili și implicați civic, capabili să înțeleagă, respecte, promoveze principiile statului de drept și să participe conștient și activ la viața democratică.

Misiunea disciplinei constă în dezvoltarea culturii juridice funcționale și aplicative, care sprijină formarea elevului ca subiect de drept conștient, autonom și responsabil, capabil să-și exercite drepturile și obligațiile în mod informat și activ.

Finalitatea majoră a disciplinei constă în formarea unei personalități integre, capabile să respecte legea, să-și asume responsabilitățile civice și să-și exercite drepturile în mod informat, participativ și etic în viața personală și socială.

Identitatea epistemologică a disciplinei se întemeiază pe modele pedagogice de dezvoltare a gândirii critice și analizei sistemice, abordarea centrată pe drepturile omului, relevanța juridică imediată și anticipativă, socializarea juridică practică și interdisciplinaritatea. Acestea diferențiază educația juridică de studiul academic al dreptului, orientând-o spre formarea competențelor necesare exercitării responsabilităților civice și juridice la nivel liceal.

Sistemul de valori promovat de disciplină include *demnitatea umană* ca valoare supremă, *respectul față de lege*, *recunoașterea autorității justiției*, precum și *libertatea* însoțită de *responsabilitate*. Aceste valori sunt transpuse în curriculum prin competențe, unități de competență și conținuturi, fiind internalizate prin metode active și reflexive. Evaluarea vizează, inclusiv, capacitatea elevilor de a acționa conform valorilor promovate.

Contribuția disciplinei la profilul absolventului, stabilit prin **Cadrul de Referință al Curriculumului Național**, se reflectă în dezvoltarea competențelor-cheie: civice, juridice și de protecție a mediului; personale, sociale și de învățare continuă; digitale, inclusiv de siguranță online și securitate cibernetică. Prin acestea, educația juridică sprijină formarea cetățeanului democratic, capabil să ia decizii în cunoștință de cauză și să contribuie la buna funcționare a societății.

Disciplina are un caracter interdisciplinar, fiind conectată structural cu științele socioumane (Istoria românilor și universală, Eu și societatea, Economia, etc.) și dimensiunea axiologică a educației. Disciplina are relevanță socială, aplicativă și formativă evidentă: pregătește elevii pentru viața de adult, pentru integrarea profesională și pentru participarea activă la comunitate.

III. Administrarea disciplinei

Disciplina	Aria curriculară	Statutul disciplinei	Profil	Clasa	Nr. orelor pe săptămână	Nr. de unități de învățare	Nr. de ore anual
Educație juridică	Educație socioumanistică	La alegere	abordarea este echivalentă pentru toate profilurile	X	2	6	68
				XI	2	6	68
				XII	2	6	66

Unități de învățare	Total ore	din numărul total			
		Număr de ore activități de învățare			Număr de ore activități de evaluare
		Predare-învățare	Activități practice (aplicații, studii de caz)	Proiecte inter-disciplinare/trans-disciplinare	Evaluare sumativă
Clasa a X-a					
U.Î. 1.	9	5	4	-	-
U.Î.2.	7	3	3	-	1
U.3.	13	6	6		1
U.4.	11	4	4	3	-
U.5.	13	6	6		1
U.6.	15	7	7		1

Total	68	30	29	3	4
Clasa a XI-a					
U.1.	9	5	4		-
U.2.	13	6	6		1
U.3.	11	5	5		1
U.4.	12	6	6		1
U.5.	11	5	5		1
U.6.	12	5	6		
Total	68	32	31		4
Clasa a XII-a					
U.1.	7	4	3		
U.2.	16	6	6	3	1
U.3.	11	5	5		1
U.4.	10	5	5		
U.5.	11	5	5		1
U.6.	11	5	5		1
Total	66	30	29	3	4

IV. Competențe specifice

- 1) Analiza rolului normelor juridice și al instituțiilor statului de drept în organizarea vieții sociale, prin raportare la situații autentice, manifestând respect pentru dreptate și legalitate.
- 2) Abordarea sistemică a interdependenței dintre drepturi și responsabilități în vederea recunoașterii și respectării demnității proprii și a celorlalți.
- 3) Aplicarea regulilor juridice de bază în situații din viața familială, mediul online și mediul înconjurător, manifestând comportament responsabil și sigur.
- 4) Utilizarea normelor juridice în domeniul social, economic și fiscal, pentru asumarea responsabilităților legale și onorarea obligațiilor față de comunitate.

V. Unități de învățare

CLASA A X-A		
Unitatea de învățare 1: CE ESTE LEGISLAȚIA ȘI CARE ESTE ROLUL EI ÎN SOCIETATE		
VALORI: Dreptatea, Democrația		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării Elevul/eleva:
UC 1.1. Delimitarea normelor juridice fundamentale de alte norme sociale, în situații din viața cotidiană. UC 1.2. Argumentarea supremației legii în funcționarea statului de drept, pe baza unor texte juridice și situații autentice	1. Introducere în studiul disciplinei <i>Educație Juridică</i> 2. Legea - regulile jocului social. 3. Legislația și statul de drept. 4. Legislația națională și valorile europene. 5. Aplicarea legii în viața cotidiană. Noțiuni/Terminologie specifică: drept, lege, normă juridică, stat de drept, valori europene. Concepte fundamentale: supremația legii, diferența dintre normă juridică și alte norme sociale, rolul legii în garantarea drepturilor omului. Procese și relații esențiale: delimitarea normei juridice de alte norme sociale; aplicarea legii în viața cotidiană; raportul: lege–stat de drept. Noile-educații: <i>Educația pentru cetățenie globală</i>	RÎ 1.1.1. Explică noțiunile fundamentale de lege și normă juridică, raportându-le la reguli sociale din viața cotidiană. RÎ 1.1.2. Distinge norma juridică de alte norme sociale, prin exemple din viața școlii sau a comunității. RÎ 1.2.1. Argumentează supremația legii, pentru funcționarea statului de drept, respectarea drepturilor omului și integrarea valorilor europene în societatea democratică, prin analiza unor articole din Constituție.
Unitatea de învățare 2: DREPT PUBLIC ȘI DREPT PRIVAT: COMPARAȚIE ȘI INTERACȚIUNE		
VALORI: Democrație, Libertate, Responsabilitate		

Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării Elevul/eleva
1.3. Compararea caracteristicilor dreptului public și ale dreptului privat, rolul lor în organizarea societății. 1.4. Argumentarea rolului normelor de drept public și de drept privat în conviețuirea democratică.	1. Ce este dreptul public 2. Ce este dreptul privat 3. Colaborarea dintre dreptul public și dreptul privat Noțiuni/Terminologie specifică: drept public, drept privat, libertate, responsabilitate. Concepte fundamentale: diferența de subiecți implicați; colaborarea domeniilor. Procese și relații esențiale: compararea domeniilor pe baza subiecților implicați; interacțiunea dintre normele de drept public și privat în situații cotidiene.	RÎ 1.3.1. Analizează , pe baza a două situații cotidiene, raportul dintre dreptul public și dreptul privat, evidențiind criteriul de delimitare. RÎ 1.4.1. Demonstrează modul în care dreptul public și dreptul privat colaborează pentru garantarea libertății și legitimității în societate, rezolvând studii de caz bazate pe situații din viața cotidiană.
Unitatea de învățare 3: DEMNITATEA PERSOANEI, DREPTURI ȘI RESPONSABILITĂȚI		
VALORI: Demnitatea umană, Responsabilitate, Respect		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării Elevul/eleva
2.1. Explicarea dimensiunii juridice a drepturilor și responsabilităților, pentru recunoașterea demnității persoanei. 2.2. Analizarea echilibrului dintre drepturi și responsabilități în situații de conviețuire socială.	1. Demnitatea persoanei 2. Capacitatea juridică a persoanei 3. Dimensiunea juridică a drepturilor 4. Dimensiunea juridică a responsabilității 5. Echilibrul dintre drepturi și responsabilități 6. Demnitatea persoanei și dreptul la respectarea vieții private	RÎ 2.1.1. Explică dimensiunea juridică a drepturilor și a responsabilităților, pe un caz din viața școlii. RÎ 2.2.1. Argumentează rolul echilibrului dintre drepturi și responsabilități pentru conviețuirea socială democratică.

	Noțiuni/Terminologie specifică: demnitate, persoană, personalitate, capacitate juridică, viață privată. Concepte fundamentale: echilibrul dintre drepturi și responsabilități; protecția vieții private. Procese și relații esențiale: recunoașterea demnității prin norme juridice; mecanisme de protecție împotriva hărțuirii; relația persoană–comunitate.	
Unitatea de învățare 4: DREPTUL LA UN MEDIU SĂNĂTOS ȘI RESPONSABILITATEA JURIDICĂ FAȚĂ DE NATURĂ		
VALORI: Responsabilitate, Solidaritate, Justiție		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării Elevul/eleva
3.1 Analizarea normelor juridice de protecție a mediului și a răspunderii juridice pentru încălcarea lor. 3.2 Argumentarea responsabilității civice față de mediu, pe cazuri de contravenții și infracțiuni de mediu.	1. Dreptul la un mediu sănătos 2. Obligațiile privind reciclarea, nepoluarea și protecția resurselor naturale. 3. Responsabilitatea comunității în protecția mediului 4. Contravenții și infracțiuni de mediu Noțiuni/Terminologie specifică: drept la mediu sănătos, reciclare, contravenții de mediu. Concepte fundamentale: responsabilitate juridică față de natură; solidaritate comunitară; justiție de mediu. Procese și relații esențiale : respectarea obligațiilor de protecție a mediului; sancționarea	RÎ 3.1.1. Analizează principalele norme juridice de protecție a mediului, pentru recunoașterea rolului lor în dezvoltarea durabilă. RÎ 3.2.1. Explică obligațiile cetățenilor privind reciclarea și nepoluarea, în raport cu principiile responsabilității civice și solidarității comunitare. RÎ 3.2.2. Analizează consecințele juridice ale contravențiilor și infracțiunilor de mediu, argumentând impactul lor asupra justiției de mediu și sustenabilității.

	poluării; relația cetățean–comunitate–stat în protecția mediului. Proiect interdisciplinar: <i>Dreptul la tranziția verde al generațiilor viitoare – concept de dezvoltare durabilă și protecție juridică a mediului</i> Tema cross-curriculară: <i>Educație ecologică și dezvoltare durabilă</i>	
Unitatea de învățare 5: DREPTUL MUNCII- DREPTURI, RESPONSABILITĂȚI ȘI OBLIGAȚII ÎN RAPORTURILE DE MUNCĂ		
VALORI: Responsabilitate, Solidaritate, Echitate		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării Elevul/eleva
4.1. Explicarea reglementărilor juridice în raporturile de muncă, pentru recunoașterea drepturilor și responsabilităților legale ale salariatului și angajatorului. 4.2. Analizarea mecanismelor de protecție a salariaților și a procedurilor de negociere colectivă, pentru prevenirea abuzurilor și consolidarea echității la locul de muncă.	1. Primul loc de muncă: despre contractul individual de muncă și libertatea de a alege o ocupație 2. Drepturile unui viitor salariat: salariul, concediul și condițiile de muncă sigure și decente 3. Responsabilități la locul de muncă: ce așteaptă angajatorul și ce obligații are acesta în raport cu salariații săi 4. Cum ne apărăm interesele la locul de muncă: sindicatele, negocierile colective și contractele colective de muncă 5. Încetarea contractului individual de muncă – proceduri și garanții legale în cazul demisiei, concedierii și a altor temeiuri de încetare a raportului de muncă	RÎ 4.1.1. Explică drepturile fundamentale ale salariaților (salariu, concediu, condiții de muncă sigure), în raport cu responsabilitatea și solidaritatea sociale. RÎ 4.1.2. Examinează clauzele esențiale ale unui contract individual de muncă simulat, identificând drepturile și obligațiile părților. RÎ 4.2.1. Analizează mecanismele de protecție a salariaților și procedurile de negociere colectivă, argumentând rolul lor în prevenirea abuzurilor și consolidarea echității.

	6. Probleme la locul de muncă: de la dialog la justiție Noțiuni/Terminologie specifică: contract individual de muncă, concediu, salariu, contract colectiv. Concepte fundamentale: drepturile fundamentale ale salariatului; obligațiile angajatorului; echitate la locul de muncă. Procese și relații esențiale: negocierea contractului de muncă; protecția salariaților; relația salariat–angajator; soluționarea conflictelor de muncă.	
Unitatea de învățare 6: DREPTUL LA PROTECȚIE SOCIALĂ ȘI DREPTUL LA SĂNĂTATE		
VALORI: Respect, Solidaritate, Sănătate		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării Elevul/eleva
4.3. Explicarea dreptului la protecție socială și a obligațiilor comunității, pentru recunoașterea sprijinului juridic acordat persoanelor vulnerabile. 4.4. Aplicarea normelor privind dreptul la sănătate în situații de acces la servicii medicale pentru asumarea comportamentului responsabil și prevenirea riscurilor.	1. Protecție socială pentru fiecare: cum te sprijină statul atunci când ai nevoie 2. Siguranță pentru viitor: cum funcționează sistemul de asigurări sociale 3. Respect și incluziune pentru toți: drepturile persoanelor vulnerabile 4. Dreptul meu la sănătate: acces la servicii medicale și comportament responsabil 5. Alegeri care ne influențează viitorul: suportul juridic al statului pentru prevenirea adicțiilor și a dependențelor negative	RÎ 4.3.1. Identifică principalele prevederi juridice privind protecția socială, recunoscând situații care necesită acordarea sprijinului persoanelor vulnerabile. RÎ 4.3.2. Explică modul de funcționare al sistemului de asigurări sociale, înțelegând rolului său în asigurarea siguranței viitorului. RÎ 4.3.3. Analizează drepturile persoanelor vulnerabile și mecanismele de incluziune, argumentând importanța solidarității și respectului în comunitate.

	6. Dreptul la asistență medicală al consumatorului de droguri și răspunderea juridică pentru comercializarea de droguri 7. Știință, morală și drepturi: provocările bioeticii în societatea contemporană Noțiuni/Terminologie specifică: asigurări sociale, incluziune, drepturile pacienților, bioetică. Concepte fundamentale: dreptul la protecție socială; accesul la servicii medicale; sprijinul pentru persoane vulnerabile. Procese și relații esențiale: funcționarea sistemului de asigurări sociale; mecanisme de incluziune; prevenirea adicțiilor; relația stat–persoană în garantarea sănătății. Noile-educații: <i>Educația pentru sănătate și stare de bine</i>	RÎ 4.4.1. Evaluatează impactul adicțiilor și al comportamentelor de risc asupra sănătății, argumentând rolul personal, al comunității și al statului în prevenirea lor.
Finalitățile învățării Elevul/eleva: ● Analizează relația dintre norma juridică, lege, legislație și statul de drept, pe baza unor texte juridice și situații cotidiene, manifestând dreptate și responsabilitate. ● Compară și încadrează argumentat situații juridice în domeniul dreptului public sau privat, utilizând criterii privind interesul protejat, subiectele și natura raportului juridic. ● Evaluatează raportul dintre demnitate, drepturi, responsabilități și viață privată și selectează mecanisme sigure de protecție în situații de abuz sau hărțuire. ● Aplică normele juridice de protecție a mediului într-o situație comunitară reală sau simulată și justifică mecanismul legal de sesizare. ● Interpretează drepturile, obligațiile și garanțiile cuprinse într-un contract individual de muncă și selectează calea legală de protecție într-un caz		

simulat. Analizează mecanismele juridice de acces la protecție socială și servicii de sănătate și identifică instituția competentă într-o situație de vulnerabilitate.		
CLASA A XI-A		
Unitatea de învățare 1: TEHNICA NORMATIVĂ ȘI ARMONIZAREA LEGISLAȚIEI		
VALORI: Responsabilitate democratică, Transparență, Participare civică.		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării Elevul/eleva:
1.1. Analizarea etapelor procesului de elaborare a unei legi, pentru înțelegerea coerenței sistemului juridic. 1.2. Evaluarea efectelor dreptului de a alege și ale participării civice asupra procesului de legiferare. 1.3. Interpretarea modului în care directivele europene se aplică în dreptul național, pentru înțelegerea armonizării legislative și a integrării europene.	1. Cum se face o lege 2. Acte normative care pun legile în aplicare 3. Dreptul de a alege și efectele acestuia asupra procesului de legiferare 4. Integrarea europeană și legislația UE – cum se aplică directivele europene în dreptul național Noțiuni/Terminologie specifică: proces legislativ, acte normative, directive europene. Concepte fundamentale: coerența sistemului juridic; armonizarea legislației naționale cu cea europeană. Procese și relații esențiale: etapele elaborării unei legi; aplicarea actelor normative subsecvente; transpunerea directivelor UE în dreptul național.	RÎ 1.1.1. Analizează succesiunea etapelor elaborării unei legi, indicând rolul fiecărei etape în coerența sistemului juridic RÎ 1.1.2. Analizează rolul actelor normative subsecvente, evidențiind importanța lor pentru aplicarea corectă a legii. RÎ 1.2.1. Apreciază efectele dreptului de a alege asupra procesului de legiferare, conștientizând responsabilitatea civică și democratică. RÎ 1.2.2. Evaluează impactul participării civice asupra calității procesului legislativ, apreciind importanța transparenței și responsabilității democratice. RÎ 1.3.1. Analizează modul în care directivele europene se aplică în dreptul național, recunoscând rolul armonizării legislative și al integrării europene.
Unitatea de învățare 2: DEMNITATEA PERSOANEI -EXPRESIE CIVICĂ ȘI DEMOCRATICĂ		
VALORI: Demnitate umană, Egalitate, Integritate		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării

		Elevul/eleva
2.1. Explicarea legăturii dintre demnitatea persoanei și libertatea de conștiință, pentru recunoașterea valorilor democratice. 2.2. Evaluarea efectelor respectării și nerespectării demnității și integrității asupra conviețuirii sociale. 2.3. Analizarea condițiilor legale de restrângere a exercitării unor drepturi și libertăți.	1. Demnitatea persoanei și identitatea națională 2. Demnitatea persoanei și libertatea de conștiință 3. Demnitatea persoanei și egalitatea în fața legii 4. Demnitatea persoanei și integritatea 5. Drepturile politice și responsabilitatea democratică 6. Restrângerea exercitării unor drepturi și libertăți Noțiuni/Terminologie specifică: libertatea de conștiință, egalitate în fața legii, integritate personală, drepturi ale personalității, drepturi politice. Concepte fundamentale: demnitatea ca valoare; condițiile legale de restrângere a drepturilor. Procese și relații esențiale: respectarea/ nerespectarea demnității și integrității în conviețuirea socială; raportul: drepturi politice - responsabilitate civică - răspundere juridică. Tema cross-curriculară: <i>Cetățenie democratică și drepturile omului</i>	RÎ 2.1.1. Analizarea relației dintre demnitatea persoanei, libertatea de conștiință și pluralism, în situații juridice și sociale adaptate vârstei. RÎ 2.2.1. Argumentează importanța egalității în fața legii și a integrității personale, conștientizând responsabilitatea civică, în baza unui studiu de caz. RÎ 2.2.2. Evaluează impactul respectării sau nerespectării demnității și integrității asupra conviețuirii sociale, apreciind rolul lor în consolidarea atitudinii civice. RÎ 2.3.1. Explică restrângerea exercitării unor drepturi și libertăți, evidențiind limitele juridice și echilibrul democratic.
Unitatea de învățare 3: DREPTUL LA EDUCAȚIE		
VALORI: Egalitate, Echitate, Responsabilitate.		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării Elevul/eleva

2.4. Interpretarea cadrului juridic privind accesul la educație și a proceselor de admitere în învățământul profesional pentru recunoașterea dreptului fundamental la educație. 2.5. Analizarea formelor de violență în mediul școlar și a mecanismelor de protecție. 2.6. Explicarea integrității academice și a efectelor plăților informale asupra echității accesului la educație. 2.7. Analizarea procesului de instruire și certificare pentru obținerea dreptului de conducere, ca exemplu de educație formală integrată în învățarea pe tot parcursul vieții.	1. Accesul la educație, structura sistemului de învățământ 2. Bullying-ul și alte forme de violență în mediul școlar 3. Integritatea academică 4. Admiterea în instituțiile de învățământ superior și profesional tehnic 5. Studiile pentru obținerea dreptului de conducere a mijlocului de transport Noțiuni/Terminologie specifică: acces la educație, admitere, act de studii, permis de conducere, integritate academică, violență școlară. Concepte fundamentale: egalitate de șanse; protecția împotriva violenței; echitate în educație. Procese și relații esențiale: admitere, studii și absolvire; mecanisme de protecție împotriva violenței; efectele plăților informale asupra echității educaționale.	RÎ 2.4.1. Interpretează cadrul juridic privind accesul la educație și procesele de admitere, utilizând surse oficiale. RÎ 2.4.2. Compară cerințele și etapele de admitere în două trasee educaționale și verifică respectarea criteriilor de transparență și egalitate de șanse. RÎ 2.5.1. Analizează fenomenul violenței în educație, argumentând importanța prevenirii abuzurilor. RÎ 2.6.1. Analizează fenomenul plăților informale în educație, argumentând importanța transparenței sistemului educațional. RÎ 2.6.2. Explică rolul integrității academice, evidențiind legătura dintre respectarea normelor și calitatea educației. RÎ 2.7.1. Interpretează reglementările și etapele de instruire pentru obținerea permisului de conducere, evidențiind rolul acestui certificat ca formă de recunoaștere oficială a competențelor și ca parte a educației continue.
---	--	---

Unitatea de învățare 4: CETĂȚENIA DIGITALĂ: DREPTURI, LIMITE ȘI RESPONSABILITĂȚI

VALORI: Responsabilitate, Integritate, Adevărul

Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării Elevul/eleva
3.1. Analizarea regulilor juridice privind protecția datelor personale și libertatea de exprimare online, pentru recunoașterea limitelor legale și a diversității.	1. Protecția juridică a identității, imaginii și a reputației online	RÎ 3.1.1. Identifică situații concrete de încălcare a protecției datelor și argumentează limitele libertății de exprimare online, respectând diversitatea opiniilor.

3.2. Argumentarea responsabilității juridice în comunicarea online, pentru prevenirea fenomenelor precum fake news, cyberbullying, discurs instigator la ură. 3.3. Evaluarea impactului discursului instigator la ură și al dezinformării asupra drepturilor persoanei în mediul digital.	2. Responsabilitatea juridică în comunicarea online - libertatea de exprimare vs. limitele legale ale opiniilor și respectul față de diversitate 3. Fenomenul cyberbullying – implicații juridice și sociale 4. Discursul instigator la ură în mediul digital 5. Fake news și responsabilitatea juridică a informării corecte 6. Infrațiuni și contravenții informatice Noțiuni/Terminologie specifică: cetățenie digitală, protecția datelor personale, libertatea de exprimare online, cyberbullying, fake news, discurs instigator la ură. Concepte fundamentale: siguranța digitală; responsabilitatea juridică în mediul online. Procese și relații esențiale: raportul libertate– limite legale în comunicarea online; impactul dezinformării asupra drepturilor persoanei; mecanisme de protecție juridică a identității digitale. Noile-educații: <i>Educația pentru competențe digitale și inteligență artificială</i>	RÎ 3.2.1. Selectează, într-un caz simulat de cyberbullying, măsurile de protejare și raportare. RÎ 3.2.2. Identifică exemple de infracțiuni și contravenții informatice și argumentează consecințele juridice și sociale ale acestora, raportându-se la norme legale și la principiile responsabilității civice. RÎ 3.3.1. Evaluează impactul discursului instigator la ură în mediul digital, apreciind rolul normelor juridice în protejarea diversității și a drepturilor omului.
Unitatea de învățare 5: DREPTUL AFACERILOR - REGULILE JURIDICE ALE ACTIVITĂȚILOR ECONOMICE		
VALORI: Onestitate, Responsabilitate, Dreptatea.		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării Elevul/eleva

4.1. Analizarea normelor juridice privind activitatea în domeniul afacerilor și statutul juridic al antreprenorului, pentru recunoașterea responsabilităților civice și economice. 4.2. Argumentarea importanței respectării legislației comerciale și a contractelor, pentru prevenirea litigiilor și consolidarea încrederii sociale.	1. Noțiuni introductive de drept al afacerilor – ce reglementează și de ce este important 2. Statutul juridic al antreprenorului – persoane fizice autorizate, societăți comerciale 3. Obligațiile antreprenorilor și răspunderea juridică – respectarea legii, sancțiuni pentru abateri 4. Societăți comerciale și forme juridice de organizare – S.R.L., S.A., etc.; diferențe și reglementări 5. Insolvența și falimentul – proceduri legale și protecția creditorilor Noțiuni/Terminologie specifică: antreprenor, societate comercială, contract comercial, insolvență. Concepte fundamentale esențiale: regulile juridice ale activității economice; răspunderea juridică a agenților economici. Procese și relații esențiale: constituirea și funcționarea societăților comerciale; raporturi juridice între agent economic–consumator–stat.	RÎ 4.1.1. Compară două forme juridice de organizare a unei activități economice, utilizând criterii privind constituirea și răspunderea. RÎ 4.1.2. Evaluează formele juridice ale societăților comerciale, apreciind avantajele și limitele fiecărei structuri. RÎ 4.2.1. Explică responsabilitățile juridice ale antreprenorilor și răspunderea legală, evidențiind legătura dintre respectarea legii și integritatea în afaceri.
Unitatea de învățare 6: DREPTUL CONSUMATORULUI		
VALORI: Echitate, Onestitate, Responsabilitate.		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării Elevul/eleva

4.3. Explicarea drepturilor fundamentale ale consumatorului și a obligațiilor antreprenorului, pentru recunoașterea echilibrului juridic în raporturile de consum. 4.4. Analizarea practicilor comerciale incorecte și a mecanismelor de protecție juridică, pentru prevenirea abuzurilor și consolidarea responsabilității civice.	1. Drepturile fundamentale ale consumatorului – informare, siguranță, alegere 2. Obligațiile antreprenorilor față de consumatori – transparență, garanții, respectarea contractelor 3. Protecția juridică împotriva practicilor comerciale incorecte – publicitate înșelătoare, clauze abuzive 4. Instituții de protecție a consumatorului – ANPC, instanțe, ONG-uri 5. Responsabilitatea consumatorului – respectarea contractelor, utilizarea corectă a produselor și serviciilor Noțiuni/Terminologie specifică: consumator, protecția consumatorului, contract de vânzare-cumpărare, practici comerciale incorecte. Concepte fundamentale: drepturile consumatorului; echitate contractuală. Procese și relații esențiale: relația consumator–antreprenor; soluționarea litigiilor comerciale; mecanisme de protecție juridică a consumatorului.	RÎ 4.3.1. Compară drepturile fundamentale ale consumatorului și obligațiile antreprenorului, înțelegând echilibrul juridic în raporturile de consum. RÎ 4.3.2. Explică obligațiile antreprenorilor față de consumatori, evidențiind rolul transparenței și al respectării contractelor. RÎ 4.4.1. Analizează practicile comerciale incorecte și mecanismele de protecție juridică. RÎ 4.4.2. Evaluează eficiența instituțiilor de protecție a consumatorului, apreciind contribuția lor la siguranța și echitatea socială.
---	--	--

Finalitățile învățării

Elevul/eleva:

- Explică etapele procesului de elaborare a unei legi și modul de aplicare a directivelor europene, prin organizarea dezbaterilor despre efectele dreptului de a alege, valorificând principiile transparenței în procesul decizional și responsabilității civice.
- Evaluează rolul consultării publice, al reprezentării și al participării civice în elaborarea deciziilor normative.
- Explică procesul de armonizare a legislației naționale și de transpunere a actelor Uniunii Europene relevante, printr-un studiu de caz.

- Evaluează respectarea demnității, libertății de conștiință și egalității în fața legii în situații juridice concrete.
- Aplică criteriile de legalitate, scop legitim, necesitate și proporționalitate în analiza restrângerii exercițiului unui drept.
- Interpretează dreptul la educație, regulile de acces și cerințele integrității academice, pe baza unor surse oficiale.

CLASA A XII-A

Unitatea de învățare 1: OAMENII LEGII

VALORI: Dreptatea, Integritatea, Responsabilitatea

Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării Elevul/eleva:
1.1. Compararea responsabilităților și modului de colaborare dintre polițist, procuror, judecător, avocat, notar și mediator, pentru recunoașterea funcționării justiției. 1.2. Argumentarea rolului integrității și responsabilității profesionale ale oamenilor legii, pentru consolidarea respectului față de justiție și statul de drept.	1. Polițistul și procurorul 2. Judecătorul 3. Avocatul și mediatorul 4. Notarul și alte profesii juridice Noțiuni/Terminologie specifică: polițist, procuror, judecător, avocat, mediator, notar. Concepte fundamentale: roluri instituționale; autoritatea justiției; responsabilitatea profesională. Procese și relații esențiale: exercitarea profesiilor juridice; relațiile profesionale cu oamenii legii; garantarea dreptății prin instituții.	RÎ 1.1.1. Compară responsabilitățile și modul de colaborare dintre polițist, procuror, judecător, avocat, notar și mediator, înțelegând complementaritatea profesiilor juridice și rolul lor în funcționarea justiției. RÎ 1.1.2. Analizează contribuția fiecărui participant la procesul judiciar, evidențiind modul în care interacțiunea lor garantează dreptul la un proces echitabil și respectarea demnității umane. RÎ 1.2.1. Evaluează conduita unui profesionist al dreptului într-un studiu de caz, prin raportare la integritate, independență și responsabilitate profesională. RÎ 1.2.2. Evaluează situații în care este necesară recurgerea la serviciile specialiștilor legii, apreciind relevanța asistenței juridice și a prevenirii conflictelor.

Unitatea de învățare 2: PROCESUL JUDICIAR

VALORI: Dreptatea, Democrația, Echitatea.

Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării Elevul/eleva
1.3. Interpretarea rolului participanților și a etapelor procesului judiciar, pentru	1. Ce este un proces de judecată 2. Cine participă la un proces de judecată	RÎ 1.3.1. Compară atribuțiile principale ale participanților la procesul judiciar, evidențiind modul

înțelegerea modului în care acestea contribuie la realizarea justiției. 1.4. Compararea modului de desfășurare a proceselor civile, contravenționale și penale, pentru recunoașterea diferențelor și elementelor comune. 1.5. Evaluarea respectării principiilor de echitate, legalitate și respect al drepturilor omului, pentru consolidarea atitudinii civice și democratice.	3. Procesul civil 4. Procesul contravențional 5. Procesul penal Noțiuni/Terminologie specifică: dreptul la apărare, justițiabil, proces civil, proces penal, proces contravențional. Concepte fundamentale: etapele procedurii judiciare; principiul contradictorialității; imparțialitatea instanței. Procese și relații esențiale: desfășurarea procesului judiciar; participarea părților; relația instanță–justițiabil; soluționarea litigiilor. Conținuturi contextuale și aplicative: <i>Simularea unui proces de judecată</i>	în care respectarea procedurilor garantează dreptul la un proces echitabil. RÎ 1.3.2. Evaluează succesiunea etapelor procesului judiciar, argumentând importanța fiecărei etape pentru realizarea justiției. RÎ 1.3.3. Identifică participanții și etapele procesului judiciar, înțelegând rolul fiecăruia în realizarea justiției și recunoscând importanța respectării procedurilor. RÎ 1.4.1. Compară modul de desfășurare al proceselor civile, contravenționale și penale, evidențiind diferențele și elementele comune prin studii de caz și simulări. RÎ 1.5.1. Analizează o speță, evidențiind modul în care principiile de echitate, legalitate și respect al drepturilor omului au fost respectate sau încălcate. RÎ 1.5.2. Argumentează importanța principiilor de echitate, legalitate și respect al drepturilor omului pentru conviețuirea democratică, explicând consecințele nerespectării asupra încrederii sociale și funcționării statului de drept.
---	---	---

Unitatea de învățare 3: PROTECȚIA JURIDICĂ A DREPTULUI DE PROPRIETATE ȘI RESPONSABILITATEA PENTRU ÎNCĂLCAREA ACESTUIA

VALORI: Onestitate, Responsabilitate, Dreptatea.

Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării Elevul/eleva
2.1. Analizarea formelor de proprietate materială și imaterială, pentru recunoașterea garanțiilor juridice privind	1. Proprietatea materială – garanții și limite juridice (bunuri mobile și imobile, legătura cu	RÎ 2.1.1. Analizează formele și tipurile de proprietate, înțelegând garanțiile juridice privind dobândirea și exercitarea dreptului de proprietate.

dobândirea și exercitarea dreptului de proprietate, delimitarea limitelor legale în folosirea bunurilor și protecția rezultatelor muncii și a creativității persoanei 2.2. Explicarea mecanismelor juridice de transmitere și protecție a proprietății, pentru prevenirea litigiilor și respectarea normelor de conviețuire socială.	demnitatea persoanei prin siguranța și stabilitatea vieții) 2. Proprietatea imaterială – protecția creațiilor intelectuale (drepturi de autor, invenții, mărci, respectul pentru valoarea personală și creativă) 3. Transmiterea proprietății prin contracte translativ (responsabilitatea părților, echilibrul între drepturi și obligații) 4. Răspunderea juridică pentru încălcarea dreptului de proprietate. Noțiuni/Terminologie specifică: proprietate materială, proprietate imaterială, răspundere pentru încălcarea dreptului de proprietate. Concepte fundamentale: inviolabilitatea proprietății; protecția juridică a bunurilor și creațiilor. Procese și relații esențiale: contracte translativ de proprietate; sancționarea încălcărilor; relația proprietar–stat–terți.	RÎ 2.1.2. Explică limitele legale în folosirea bunurilor, conștientizând responsabilitatea față de comunitate și respectul pentru muncă. RÎ 2.1.3. Argumentează importanța protecției creațiilor intelectuale, evidențiind rolul drepturilor de autor și al proprietății imateriale. RÎ 2.2.1. Evaluează mecanismele juridice de transmitere a proprietății prin contracte translativ, apreciind echilibrul dintre drepturi și obligații. RÎ 2.2.2. Elaborează o speță privind încălcarea dreptului de proprietate, identificând forma de răspundere juridică aplicabilă (civilă, contravențională sau penală) și argumentând rolul sancțiunii în protecția demnității și a valorii muncii.
---	---	---

Unitatea de învățare 4: INSTITUȚIA FAMILIEI SUB PROTECȚIA LEGII

VALORI: Demnitate umană, Respect, Egalitate, Solidaritate

Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării Elevul/eleva
3.1. Analiza normelor juridice privind instituția familiei și responsabilitățile membrilor familiei, pentru prevenirea	1. Relații familiale - drepturile și obligațiile membrilor familiei, egalitatea între soți	RÎ 3.1.1. Explică modul în care normele juridice reglementează situații precum căsătoria, filiația sau obligațiile dintre părinți și copii.

conflictelor și consolidarea solidarității sociale. 3.2. Explicarea mecanismelor juridice de soluționare a conflictelor familiale, pentru recunoașterea rolului justiției în menținerea echilibrului social.	2. Solidaritatea juridică în familie și obligația de întreținere – sprijinul pentru părinți vârstnici și membri vulnerabili 3. Adopția și protecția copilului separat de părinți 4. Divorțul și consecințele juridice 5. Gradele de rudenie și implicațiile juridice 6. Dreptul la protecție împotriva violenței domestice 7. Infrațiuni și contravenții în sfera relațiilor de familie - abandonul de familie, violența în familie ca infracțiune, alte contravenții legate de obligațiile familiale Noțiuni/Terminologie specifică: familie, soți, căsătorie, divorț, adopție, obligații familiale, violență domestică. Concepte fundamentale: solidaritatea juridică în familie; protecția copilului; egalitatea între soți. Procese și relații esențiale: reglementarea raporturilor familiale; intervenția statului în caz de abuz; relația familie–stat. Noile-educații: <i>Educația pentru egalitate și incluziune</i>	RÎ 3.1.2. Analizează o speță privind un conflict familial, indicând soluțiile juridice aplicabile și efectele lor asupra echilibrului social. RÎ 3.2.1. Descrie procedurile juridice de soluționare a conflictelor familiale (instanță, mediere), evidențiind rolul fiecărei etape. RÎ 3.2.2. Argumentează importanța respectării mecanismelor juridice de soluționare a conflictelor pentru consolidarea solidarității și încrederea în justiție.
---	---	--

Unitatea de învățare 5: DREPT FISCAL GENERAL - PRINCIPIILE ȘI CADRUL JURIDIC AL IMPOZITELOR

VALORI: Echitate, Onestitate, Responsabilitate.

Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării Elevul/eleva
-----------------------	---------------------	---------------------------------------

4.1. Explicarea principiilor fiscalității și a obligațiilor contribuabilului, pentru recunoașterea rolului impozitelor și taxelor în funcționarea statului. 4.2. Argumentarea rolului echității și al transparenței fiscale în raporturile juridice dintre cetățean și stat.	1. Noțiuni introductive de drept fiscal – rolul impozitelor și taxelor în societate 2. Principiile fiscalității – echitate, legalitate, transparență. 3. Drepturile și obligațiile fiscale ale cetățeanului 4. Instituțiile fiscale – rolul acestora în colectarea și administrarea taxelor 5. Răspunderea juridică în materie fiscală – sancțiuni pentru evaziune și fraudă fiscală Noțiuni/Terminologie specifică: contribuabil, fiscalitate, taxe și impozite, drepturile contribuabilului. Concepte fundamentale: echitatea fiscală; transparența și legalitatea taxelor și impozitelor. Procese și relații esențiale: colectarea taxelor și impozitelor; relația contribuabil–stat; responsabilitatea de plată a taxelor și impozitelor. Temă cross-curriculară: <i>Educație financiară și responsabilitate civică / Cetățenia democratică și drepturile omului</i>	RÎ 4.1.1. Analizează principiile fiscalității și cadrul juridic al impozitelor directe și indirecte, evidențiind diferențele și impactul asupra cetățenilor. RÎ 4.1.2. Evaluează efectele solidarității sociale prin contribuțiile fiscale, apreciind rolul lor în susținerea serviciilor publice. RÎ 4.2.1. Evaluează echitatea și transparența unei situații fiscale simulate, utilizând criterii juridice.
Unitatea de învățare 6: IMPOZITE ȘI CONTRIBUȚII SOCIALE - RESPONSABILITATEA JURIDICĂ A CETĂȚEANULUI		
VALORI: Solidaritate, Responsabilitate, Dreptatea		
Unități de competență	Unități de conținut	Rezultatele învățării Elevul/eleva
4.3. Explicarea obligațiilor privind impozitele și contribuțiile sociale, pentru	1. Impozitul pe venit și pe proprietate – reglementări și obligații	RÎ 4.3.1. Diferențiază impozitele, taxele și contribuțiile sociale prin scop și destinație, în situații oferite.

recunoașterea responsabilității juridice a cetățeanului față de comunitate. 4.4. Aplicarea normelor juridice fiscale și sociale în situații concrete, pentru asumarea responsabilităților legale și respectarea obligațiilor față de comunitate.	2. Taxele locale și rolul lor în comunitate – cum se colectează și cum se folosesc 3. Contribuțiile sociale și medicale obligatorii 4. Transparența fiscală și responsabilitatea civică – cum participă cetățeanul la buna funcționare a sistemului fiscal Noțiuni/Terminologie specifică: contribuții sociale obligatorii, taxe locale, buget public. Concepte fundamentale: solidaritatea socială; responsabilitatea fiscală individuală. Procese și relații esențiale: calcul și achitare a impozitelor; control fiscal; relația cetățean–instituții fiscale; impactul contribuțiilor asupra protecției sociale.	RÎ 4.3.2. Explică relația dintre contribuțiile sociale și accesul la protecție socială și servicii medicale. RÎ 4.4.1. Aplică o regulă fiscală simplificată într-un scenariu cu venituri sau proprietăți fictive, utilizând o sursă oficială adaptată. RÎ 4.4.2. Identifică dreptul, obligația și instituția competentă într-o situație fiscală simulată.
Finalitățile învățării <i>Elevul/eleva:</i> ● Compară rolurile, competențele și limitele profesioniștilor dreptului și selectează serviciul juridic adecvat într-o situație simulată. ● Analizează etapele, participanții și garanțiile procesului judiciar și evaluează respectarea dreptului la un proces echitabil într-o speță. ● Analizează formele de proprietate materială și imaterială, prin studii de caz privind protecția creațiilor intelectuale și transmiterea proprietății. ● Aplică normele juridice privind instituția familiei și responsabilitățile membrilor, prin soluționarea spețelor referitoare la conflicte familiale și protecția împotriva violenței domestice. ● Explică principiile fiscalității și rolul impozitelor și taxelor în funcționarea statului, prin dezbateră asupra echității fiscale, valorizând transparența și responsabilitatea civică. ● Aplică normele juridice privind impozitele și contribuțiile sociale, prin elaborarea unor spețe despre transparența fiscală la nivel local, recunoscând responsabilitatea juridică a cetățeanului și promovând solidaritatea socială.		